

színházi esték

* A MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ ÉS AZ EGRI GÁRDONYI GÉZA SZÍNHÁZ MŰSORISMERTETŐINEK 1973. NOVEMBER HAVI MELLÉKLETE *

Vendégjáték

Minden őszi jelentős eseménye színházi életünknek a Budapesti Művészeti Hetek előadássorozata. Az idén a fővárosi centenáriumi ünnepségei csak növelik az események rangját, köztük természetesen a vidéki színházak pesti vendégjátékát is. Október 15. és 23. között nyolc vidéki színház adott randevút egymásnak és a közönségnek a Fővárosi Operett-színházban. Valóságos fesztiválhangulat érződött a vendégjátékok során, hiszen ez a néhány nap sokkal több volt, mint különböző előadások egymásutánja. Hazai színművészetünk állapotaáról kapott képet, aki részt vett a bemutatókon.

(Milyen jó lenne, ha évadonként nem csupán egyszer kapnának lehetőséget a vidéki társulatok pesti szereplésre! A gyakoribb vendégjátékok — előadásszerék! — valószínűleg a fővárosi színházak számára is nagyon hasznosak lennének, a szakmai viták, mélyreható elemzések szintén egyformán tanulságul szolgálnának.)

Talán a Miskolci Nemzeti Színház teszi meg ebben az irányban az első, kezdeményező lépést, amikor elhatározta, hogy a mostani vendégjátékon kívül (Szakonyi Károly: Hongkongi párka című szatirikus vígjátékát adtuk nagy sikerrel október 23-án este) valamennyi arra érdekesnek ítélt produkcióját elviszi a jubileumi évad során a fővárosba. Ennek természetesen számos feltétele van, de a legfontosabb, az érdeklődés minden bizonnyal máris adott. Ezt látjuk igazolni az októberi vendégjáték fogadtatása. Reméljük tehát, hogy a jövőben nemcsak mi láthatjuk szívesen vendégül egy-egy kiemelkedő produkció alkalmából a fővárosi társulatokat, de mi is hasonló feltételek mellett utazhatunk, ezzel is öregbítve színházunk, művészeink országos rangját, hírét.

Berkesi András új drámája,

a Siratófal lesz a Miskolci Nemzeti Színház következő bemutatója. (A dráma alapjául szolgáló regény nemrég jelent meg a könyvüzletekben.) Berkesi másodszor jelentkezik színdarabban Miskolcon: az elmúlt évad egyik magyar sikere a Berci bácsi volt. Ezuttal új oldaláról ismerhetjük meg a népszerű író. Nem izgalmas kémtörténettel, hanem legalább olyan izgalmas, napjainkban játszódó társadalmi drámával lepi meg közönségét.

A Siratófal szereplői köztünk és most élnek, de történetük gyökere a múltba nyúlik vissza, a már történelmi távlatot kapott időkbe. A történet középpontjában egy sokat túrt, sokat szenvedett, mégis töretlen és fáradhatatlan öregasszony, Teréz mama áll, akinek unokája, a húszévesek nemzedékébe tartozó Péter házat vesz, hogy nagyanyját végre nyugodt körülmények közé juttassa. A ház megvételével kapcsolatban viszont nincs minden rendben... Hogyan és miért kellett az eseményeknek Péter-

re nézve veszélyes fordulatot venniük, hogyan és kik miatt kényszerült egy tisztességes fiatalember letérni az egyenes útról, ezekre a kérdésekre keresi és adja meg a választ drámájában Berkesi András.

S miközben mindvégig fogva tart az érdekes cselekmény, emberi magatartásformák, társadalmi típusok villannak fel, elvek és szándékok csapnak össze szikrázva. Külön említést érdemel a darab sajátos dramaturgiája, az idősíkok modern váltokozása, a múlt és jelenbeli események szétválasztása, illetve egybe mosódása. Napjainkban, amikor különösen fogékonyak vagyunk minden változásra, érzékenyen figyelünk a társadalom jelenségeire, ez a dráma kivételes helyet foglal el bemutatóink sorában, a jubileumi évad programjában. Remélhetőleg a közönség is művészi értékéhez méltóan fogadja. Az előadás rendezője Jurka László. A főbb szerepeket Kovács Mária, Simon György, Demeter Hedvig és Koroknai Géza alakítják.

VASFUGGONY: Ábrahám István és Várhegyi Márta A víg özevegben

Egy kiállítás képei között

Több ezren látták már nézőink az emeleti társalgó helyiségeiben a színházunk 150 éves múltját felidéző kiállítást. Szünetekben mindig népes csoportok szemlélik az érdekes és értékes dokumentumokat, eredeti színlapokat, fényképmásolatokat. Gyakran felrúccanak ide művészeink is próbaszünetekben, vagy két előadás közötti pihenőidejükben. Egyik szombat délután egy kisebb csoport nyomába szegődtünk, hogy kiléssük, milyen gondolatokat, emlékeket, személyes élményeket éreztettek hajdanvolt eleink relikviái a mai utódookban.

★

Várhegyi Márta Déryné arcképe előtt áll meg, hosszan, alaposan tanulmányozza, majd egy székre ereszkedik Déryné íróasztala mellett. Keze szinte simogatva tapintja végig a kecsesi alkotmányt.

— Nekem a legjobbkor jött ez a kiállítás, mert a december végén bemutatásra kerülő *Levendula* című nagyoperettben Déryné-t játszom. Ezért már most igyekszem a szerepre azzal is felkészülni, hogy Déryné életével ismerkedem. Naplója mindennapi olvasmányom, de felkutatom a róla szóló egyéb irodalmat is, hogy minél többet megtudjak róla és koráról. Meghatottam üldögélek néha itt, íróasztala mellett, s kicsit az ő helyébe képzelem magam. Szeretnék ebben a szerepben méltó lenni hozzá, s híven megmutatni a mai közönségnek, megszerettetni mindenkiel, úgy, ahogy én szeretem és tisztetem nagy elődömet.

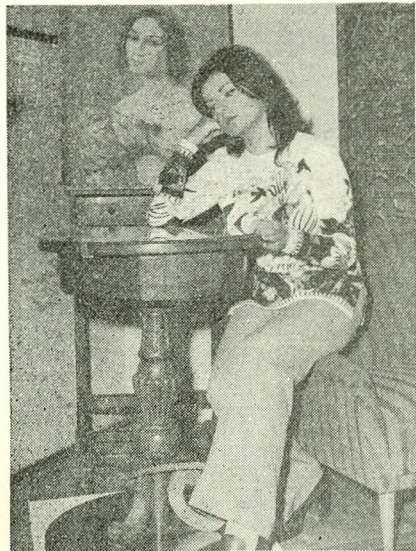
★

Péva Ibi a másik teremben hangos kiállással torpan meg egy megsárgult plakát előtt:

— Nézzétek! 1948-ban is játszották a *Csongort*, s milyen jó szereposztásban! Homn Pali volt *Csongor*, Balogh Rózsa — akit Kecskemétről ismerek — játszotta *Tündét*. A *Tudóst* pedig Szabados Ambrus.

Fehér Tibor — mostani előadásunk *Kalmárja* lép mellé.

— Én pedig *Duzzogót* alakítottam, látod? Igaz, pár kilóval kevesebb voltam akkor, meg mozgékonyabb is valamivel. Még könnyen ment a cigánykerék, a bukfenc, és az ehhez hasonló ugrabugrálás. Az akkori előadás nem volt ilyen gazdag kiállítású díszletben, jelmezben, de mi, ördögfiak ugyanolyan féktelen jókedvvel komédiáztunk, mint a mostaniak. Emlékszem, volt egy játékunk — a *Kurrahot* alakító Szakács Sanyival — szegény, már meghalt azóta —, amelyik minden előadáson nagy tetszést aratott. Balga összekötözte kettőnk farkát, mi pedig ketten kétfelé húzva egymást ad-

dig ugráltunk, amíg az én bozontos díszem tőből ki nem szakadt, amitől fájdalmas üvöltéssel sírva kiszaladtam. Egyszer meg nagy heccet csináltunk a *Mirigyét* játszó Lelkes Ágival. Balga a kővé változott boszorkányt fejfelé tette fel a székére, mi pedig jó néhányszor végigkörüztünk vele a színpadon, a nézők és a színlalak mögül leselkedő kollégák derültségére. No, persze ezt nem azért mondom el, hogy tippet adjak a mostani manóknak!

★

M. Szilágyi Lajos, színészgárdánk Benjáminja, az előtt a fénykép előtt áll meg, amelyik a *Palotaszálló* 1959-es előadásában Timár Józsefet örökíti meg Márffy Vera társaságában.

— Sajnos, én soha nem láttam színpadon ezt a nagyszerű művészt, Tessék mesélni róla valamit, fordul Márffy Verához.

— A legnagyobbak közül való volt, de közvetlenségénél csak szerénysége volt nagyobb, pedig az orszag egyik legismertebb, legrangosabb színésze volt, amikor egy evre hozzánk került. Két darabban játszottam vele, s mindannyian nagyon szerettük mint embert, mint művészt egyaránt. Ő is szeretett közöttünk lenni. Gyakran elmentünk előadás után az avasi pincék valamelyikébe baráti poharazgatásra. Ilyenkor teljesen feloldóva tréfálkozott velünk. Imádoztam viccet mesélni, s ezeken maga nevetett a legjobban. Mi már azon neveltünk, hogy ő milyen józúden nevet. A színpad szent volt neki, azt mindig komolyan vette. Lelkiismeretesen készült minden szerepére, nemcsak a prózában, de az operettben is. A *Palotaszálló*ban egy írórt játszott, akinek egy hosszabb monológja van a II. felvonásban. Ő ezt a monológot a mi szórakoztatásunkra, de kicsit tanulságul is, minden este más stílusban adta elő, de úgy, hogy az teljesen beleillett a szerepébe. Igazi nagy művész volt.

Fátumok és Tartuffe-ök

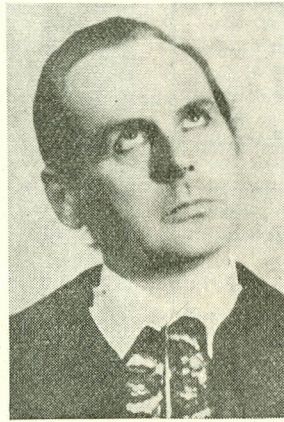
Nem ritkaság, hogy talán még az obligát színházban babonássá nyilatkozatok is elhangzó válik az ember. Világos, hogy a házasságok nem az égből köttetnek, de, hogy a szereposztást valami földöntúli hatalom irányítja, ezt már nem tagadja mindenki egyértelműen. Különbö módon fordulhatna elő olyan, meg aztán amolyan, sőt mégamolyanabb.

De hát ne beszéljünk talányokban. Csiszér András — aki, ha vágyott is már szerepre, ezt mindig titokban tudta tartani — a múlt szomban megkapta a világirodalom egyik legnagyobb feladatát, a *Tartuffe* címszerepét. A próbák remekül mentek,

talán még az obligát pályatárs, Somló Ferenc vállalta néhány nap alatt a beugrást (ezt persze nem a földöntúli erők akarták), Csiszér azonban lemondott a *Tartuffe*-ről.

Az új próbák rossz emlékeket ébresztettek benne, félt a fizikai megterheléstől is, meg aztán volt már a szerepnek gazdája. Volt ám, ameddig el nem törte az egyik ujját.

S mintha csak valaki előre kiszámította volna: a töréssel egyidőben évadnyitó premierre várt az egri közönség. Így játszotta el mégis Molière nevezetes hőst Csiszér András. Úgy hírlík, emiatt sem ő nem bántódott, sem az egriek...

Hongkongi paróka

Ismét egy ősbemutató. Önmagában véve ez még nem újdonság Miskolcon, a szerző neve és a darabról kiszivárgott mondatok azonban lázba hozták a közönséget. Persze volt izgalom a színházban is. Szakonyi Károly — a tehetséges író, aki egész Európában sikert aratott a Miskolcon is szép emlékü Adáshibával — többször is eljött próbát nézni. Nem, nemcsak a színház erejét akarta felmérni; önmagát is kontrollálta. Egy dráma csak a színpadon válik igazán drámává — vallja az író, s még azt is hozzáteszi, hogy mindig tanul a színészekről. (Talán nem érdektelen megjegyezni, hogy az a szerző, aki féltékeny a színházra, vagy éppen bizalmatlan a művészekkel szemben, nemigen számíthat drámaírói babérokra.)

Hogy a darabolvasó szakembert — de a nézőt is — megragadja a Hongkongi paróka, azon nem csodálkozunk. Remek történet jelenünk-

ből. Azaz, hogy nem is történet. Szakonyi — saját bevallása szerint nem szereti az ötleteket és a sztorikat. Mi hát akkor? Mi vagyunk, mindannyian. Kicsit tragikus, kicsit nevetséges, bosszszantó és bosszantható emberek. Mi, akik tulajdonképpen szépre és jóra születtünk, mi, akiknek már egy tisztult világ adatott lakhelyül, s mégis botladozunk, vétkezünk eszményeink ellen, ha nem is tiporjuk, de szurkáljuk egymást; mintha még nem volnánk felnőttek...

Szerencsénk, hogy Szakonyi szeret bennünket. Dühös, megváltó szeretettel harcol értünk. Az orvosság, amivel gyógyít, keserű, csíp és mar — olykor már szeretnénk az orvos kezébe harapni...

De minek szaporítsuk a szót: látták az előadást. Tudjuk, nem mindenki egyazon irányú és intenzitású indulattal nézte végig. De aligha maradhatott valaki is közönyös. Ennek a hatásnak megteremtése Szakonyi egyik legfőbb titka. Persze állszerénység lenne, ha hallgatnánk magunkról — a színházról. Mi tagadás, egy-egy ilyen előadás újraéleszti a reményeket. Ismét megállapítjuk, hogy van nálunk művészi erő; nem hiányoznak a tehetséges emberek. A neveket Il-
lés István rendezőtől a legkisebb (van-e egyáltalán kis feladat színházban?) feladatot ellátó műszakiig sorolhat-

nánk. De ne vegyük el a kritikusok kenyerét...

Mi itt csak a színész érzéseinek, gondolatainak adjunk hangot. Persze csak szordinóval, mert kerülni akarjuk a bombasztikus dolgokat. Tény, hogy egy jó darabot, invenciózus rendezővel, jó hangulatban

próbált az együttes. Így volt ez most is. (Talán még Sallós Gábor, színházunk igazgatója is több szerepet vállalt ezután, hiszen mikor tapsolnak meg úgy egy igazgatót, mint ahogy Sas Bénit megtapsolták.)

Most látjuk, hogy máris elavult a jubileumi album, hiszen nincsenek benne Máthé Éva és Eta (csak nehogy összece-
reljék a neveket, mint a színháztörténések), Kulcsár Imre, Csapó János, Markaly Gábor, Somló Ferenc és a többiek által megformált szerepek. Reméljük, a közönség azért számon tartja ezeket az alakításokat.

Három látogatás

Városunk vezetői — akik az eddigiek folyamán is együtt éltek a színházzal — nemcsak sürű vendégek nálunk, hanem méltóan képviselnek bennünket magasabb fórumokon is. A közelmúltban Moldován Gyula, a városi pártbizottság titkára, és Bárczi Béla, a városi tanács elnöke, színházunk igazgatójának társaságában, látogatást tett Aczél György elvtársnál, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjánál, aki melegen érdeklődött színházunk tevékenysége iránt. Örömmel tapasztalhatták miskolci vendégei, hogy jól ismeri az itteni gondolat és eredményeket; a nagyszínházaknak kijáró megbecsüléssel foglalkozik a miskolci intézmény jelenével és jövőjével.

Nem sokkal ezután Cseterki Lajos, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, az Elnöki Tanács titkára, a jubileumi évad fővédnöke, látogatott el Miskolcra, s Havasi Bélának, a városi pártbizottság első titkárának kíséretében első útja a színházba vezetett. A művészeti és gazdasági vezetőkkel folytatott baráti beszélgetésen meghallgatta a társulatépítéssel kapcsolatos gondolatokat, behatóan érdeklődött a két székhelyű színház (Miskolc és Eger) működési körülményeiről. Szó esett a színház műsorpolitikájáról, gazdasági stabilitásáról, a társulat tagjainak szociális körülményeiről. Ez a találkozás — melyen számos gyakorlati kérdést érintettek — kicsit munkaértekezlet is volt. A megyét és Miskolcot igen jól ismerő Cseterki Lajos több javaslatot tett színházunk vezetőinek a közönség és a társulat kapcsolatának erősítésére. Különös örömmel fogadta, hogy több üzemi közönséggel van a színháznak szociális lista szerződése, baráti kapcsolata. Felmerült egy szatirikus színház megvalósításának a gondolata is. Cseterki Lajos hangsúlyozta, hogy erre a műfajra különösen fogékony a miskolci közönség.

Még egy bensőséges látogatósról kell beszámolnunk. A városi pártbizottság titkára, tanácselnöke és a színház igazgatója budapesti lakásán kereste fel a 80 esztendőes Sebestyén Mihályt, hogy köszöntse Miskolc egykori színházgatóját, s átadja „A Miskolci Nemzeti Színház örökös tagja” kitüntető okmányt. A most éppen gyengélkedő idős színházi szakember — aki nagyon sajnálja, hogy nem vehetett részt a miskolci jubileumi ünnepségeken — ezúton is köszöni az elismerő kitüntetést, s szívélyesen üdvözli volt munkatársait, kollégáit, barátait, és a nézőket.

1973. november	MISKOLCI MŰSOR	
1. csütörtök	CSONGOR ÉS TUNDE	Madách bérlet (7)
2. péntek	CSONGOR ÉS TUNDE	Moliére bérlet (7)
3. szombat	TARTUFFE	Petőfi ifj. bérlet (3)
	HONGKONGI PARÓKA	Csiky bérlet (7)
4. vasárnap	HONGKONGI PARÓKA	Bérletszünet (3)
	HONGKONGI PARÓKA	Goldoni bérlet (7)
5. hétfő	NINCS ELŐADÁS	
6. kedd	DISZUNNEPSÉG A NAGY OKTÓBERI SZOCIALISTA FORRADALOM EVFORDULÓJA TISZTELETÉRE	(6)
7. szerda	CSIPKERÓZSIKA	Bérletszünet (3)
	A VIG ÖZVEGY	Bérletszünet (7)
8. csütörtök	HONGKONGI PARÓKA	Schiller bérlet (7)
9. péntek	HONGKONGI PARÓKA	Moliére bérlet (7)
10. szombat	TARTUFFE	József Attila ifj. bérlet (3)
	HONGKONGI PARÓKA	Bérletszünet (7)
11. vasárnap	CSIPKERÓZSIKA	Bérletszünet (3)
	HONGKONGI PARÓKA	Déryné bérlet (7)
12. hétfő	NINCS ELŐADÁS	
13. kedd	HONGKONGI PARÓKA	Csontos és Egyetemi bérlet (7)
14. szerda	HONGKONGI PARÓKA	Shakespeare bérlet (7)
15. csütörtök	CSONGOR ÉS TUNDE	Huszka és Egyetemi bérlet (7)
16. péntek	CSONGOR ÉS TUNDE	Vörösmarty bérlet (7)
17. szombat	TARTUFFE	Arany János ifj. bérlet (3)
	A VIG ÖZVEGY	Bérletszünet (7)
18. vasárnap	A VIG ÖZVEGY	Bérletszünet (3)
	A VIG ÖZVEGY	Bérletszünet (7)
19. hétfő	HANGVERSENY	(fél 8)
20. kedd	TARTUFFE	Gárdonyi ifj. bérlet (fél 5)
	TARTUFFE	Ibsen bérlet (fél 8)
21. szerda	TARTUFFE	Radnóti ifj. bérlet (fél 5)
	TARTUFFE	Shakespeare bérlet (fél 8)
22. csütörtök	CSONGOR ÉS TUNDE	Schiller bérlet (7)
23. péntek	A VIG ÖZVEGY	Bérletszünet (7)
24. szombat	CSIPKERÓZSIKA	Bérletszünet (3)
	A VIG ÖZVEGY	Bérletszünet (7)
25. vasárnap	CSONGOR ÉS TUNDE	Bérletszünet (3)
	CSONGOR ÉS TUNDE	Goldoni bérlet (7)
26. hétfő	NINCS ELŐADÁS	
27. kedd	HONGKONGI PARÓKA	Ibsen bérlet (7)
28. szerda	A VIG ÖZVEGY	Bérletszünet (7)
29. csütörtök	A VIG ÖZVEGY	Bérletszünet (7)
30. péntek	SIRATÓFAL	Bemutató bérlet (7)

Csongor és Tünde

A miskolci Csongor és Tünde mindenképpen méltatást érdemel! A díszbemutató esetleg lámpalázás, feszélyezett légköre elmúlván... érlelődött és mélyült a tartalom, a játék, a látvány, az egész együttes munka, — teljessé, ritka szépen egyenletessé, és emlékezetesen színvonalassá vált ez a színházművészeti alkotás.

(Magyar Rádió Miskolci Stúdiója 1973. szeptember 21.)

Hongkongi paróka

A Hongkongi paróka szándékában ugyancsak tiszteletre méltó vállalkozás, drámaírói rutinról, remek formaérzékéről, kitűnő dialógusteknikáról tanúskodik... A Miskolci Nemzeti Színház joggal lehet büszke a produkcióra. Az együttesből legerősebb szatirai vénával Sallós Gábor (Sas Béni) rendelkezik... mindent el tud hitetni, erőt, félszagságot, tartást, albatörtságot.

(Déli Hírlap 1973. október 13.)

A vig özvegy

A taps után ítélve a tegnapi esti bemutató siker volt, és nem is teljesen érdemtelenül. A közönség megtalálhatja az előadásban, amit keres: a márkás operett-muzsikát, színt, humort, jó szerepeket, jó szereplőket és egy olyan zenekart, amely nem a legideálisabb körülmények között dolgozik, kifogástalanul.

(Déli Hírlap 1973. szeptember 29.)

Tartuffe

A Tartuffe az a vigjáték, amely mindig időszerű. Hagyományos körülmények között, vagy formai újításokkal kerüljön színpadra, a Molière-i szövegre és mondandóra nem lehet ránni. Helyes az a színházzápolitikai törekvés is, hogy az évad műsorterében lehetőleg több klasszikus mű szerepeljen, azokra is gondolni kell, akik színpadon még nem látták a darabot.

(Déli Hírlap 1973. május 25.)

Sybill

A zene, a látvány együtt adja indokát ennek a színházi bemutatónak. Orosz György rendezése a műfajban mérce gyanánt szolgálhat. Az együtttest jól összehangolt játékra serkentette... Várhegyi Márta a címszerepben kitűnően énekelt. Ugy érezzük, ez a szerepkör a színházban évekre megoldott a rokonszenves művésznő személyével.

(Heves megyei Népújság 1973. május 31.)

Festett pillangók

A Festett pillangók valójában Edda asszony drámája, Demeter Hedvig nagy játéka. Ropant nehéz, összetett szerep, a megoldás viszont bravúros, csillogó. Örömmel regisztráljuk: sikeres bemutató, jó előadás, értékes színészi bravúr élvezői lehetünk. Illés István sikerrel vizsgázott stúdiójáték-rendezéséből is.

(Észak-Magyarország 1973. május 24.)

Csipkerózsika

Ha a szereplők alakításait kell mérnünk, elsősorban a kollektív játékra kell a hangsúlyt helyezni, mert látható és érezhető: a gyermekdarabban játszó színészek nemesak szívesen játszottak közönségüknek, hanem együtt is éltek velük. S ami nagy erénye még az előadásnak: a szép, tiszta beszéd. Jurka László rendezésében jó előadást láthat a kis közönség.

(Észak-Magyarország 1973. szeptember 16.)

A potyautas

A vígjáték írója, a francia Jacques Deval, a rutinos mesterek biztonságával vág a dolgok közepébe. Amikor felgördül a függöny, s láthatóvá válik a komédia egyetlen színhelye, a gazdagon berendezett hajókabin, Raoul, a potyautas már az ágy alatt kuksol... A darab üde, kedves humorával időtállóan bizonyult. Ehhez hozzájárul Nadas Gábor zenéje és Szenes Iván dalszövege is.

(Déli Hírlap 1973. április 28.)

1973. november		EGRI MŰSOR	
1. csütörtök	FESTETT PILLANGÓK	Bemutató bérlet	(7)
2. péntek	FESTETT PILLANGÓK	Shakespeare bérlet	(7)
3. szombat	FESTETT PILLANGÓK	Madách bérlet	(7)
4. vasárnap	A POTYAUTAS	Vörösmarty bérlet	(fél 4)
	A POTYAUTAS	Bérletszűnet	(7)
6. kedd	FESTETT PILLANGÓK	Déryné bérlet	(7)
8. csütörtök	A POTYAUTAS	Molière bérlet	(7)
9. péntek	A POTYAUTAS	Gárdonyi ifj. bérlet	(7)
10. szombat	FESTETT PILLANGÓK	Kotona bérlet	(7)
11. vasárnap	FESTETT PILLANGÓK	Vörösmarty bérlet	(fél 4)
	FESTETT PILLANGÓK	Ekel bérlet	(fél 8)
13. kedd	SYBILL	Bérletszűnet	(7)
14. szerda	SYBILL	Bérletszűnet	(7)
15. csütörtök	FESTETT PILLANGÓK	Molière bérlet	(7)
20. kedd	A POTYAUTAS	Déryné bérlet	(7)
21. szerda	A POTYAUTAS	Bródy bérlet	(7)
25. vasárnap	SYBILL	Bérletszűnet	(fél 4)

Közelebb egymáshoz...

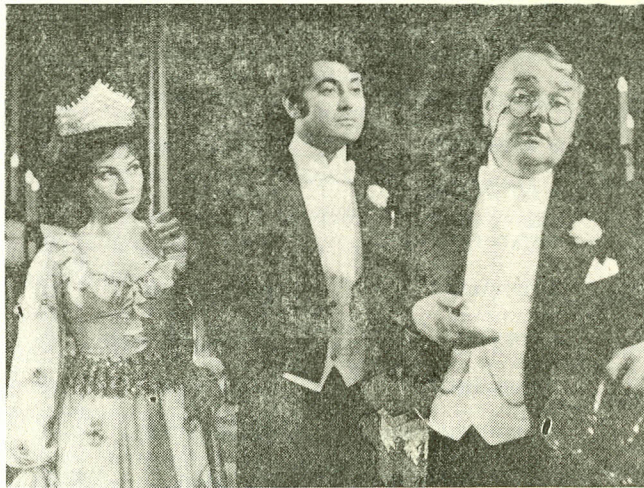
A megszokott benzinszag helyett kellemes szegfűillat árasztotta el október 4-én az évadkezdésre Egerbe utazó Tartuffe együttesének autóbuszát. A szennyezés ünnepi hangulatát különlegesében is biztosító 500 szál fehér szegfű utazott hatalmas ruháskosárban a stábbal. 7 óra előtt már a nézőtéri székeken ontoita illatát a sok virág — a társulat köszöntése kedves egeri nézőinek. Ez idén azonban kedves és váratlan meglepetésként a színpadra is került virág. Sallós Gábor igazgató évadnyitó üdvözlése után függöny elé lépett Kocsis Sándor elvtárs, Eger város Tanácsának elnökhelyettese, s az egeri közönség nevében meleg szavakkal köszöntötte a 150 éves Miskolci Nemzeti Színház társulatát. Jókívánságaihoz szép ajándékot is mellékelte; egy művészi rézbomborítást nyújtott át igazgatóknak, a nézőtéri fehér szegfűk viszonzásaként pedig egy gyönyörű, vörös szegfűcsokrot.

A bensőséges kis házi ünnepség még meghittebbé, melegebbé tette egeri szennyezésünket, s a kedves figyelem ismételtlen bizonyította azt a megbecsülést, rokonszenvet, szeretetet, amellyel a város közönsége az egyesített

eger—miskolci társulatot évek óta körülveszi. Színházértő és színházszerező egeri nézőink magukénak érzik művészeinket, akik mindig szívesen mennek át Egerbe játszani, s vállalják a napi oda-vissza utazás fáradalmát, mert jó körülmények között, hálás közönségnek játszhatnak. Sokan vitatják majd, hogy helyes volt-e az egyesítés. A közönség — amelynek Sztanyiszlavszkij szerint hosszú távon mindig igaza van — nem vitatkozik, hanem színházba jár. S egyre növekvő számban, amint ezt az ideai bérletezés is bizonyítja, hiszen közel ezerrel többen váltottak bérletet, mint az előző évben. A színház művészei ezt az érdeklődést és szeretetet elsősorban jó előadásokkal kívánják viszonzni, hogy élményt nyújtó, tartalmas szórakozást vigyenek kedves egeri nézőinknek.

Ezen az estén mindenki virággal a kezében tért haza a színházból, s az autóbust visszafelé is szegfűillat árasztotta el, a gyönyörű vörös szegfűk illata. A bemutató sikerétől kipirult arcú, fáradt színészeknek ezen az estén rövidebbnek tűnt az út hazáig. Mintha közelebb került volna egymáshoz Miskolc és Eger.

A siker útjai

Vége az előadásnak. A színészek egyenként függöny elé jönnek megköszönni a közönség tapsát. A siker ilyenkor mérhetővé válik. Ha zajsztímért mérték helyezzünk el a nézőtérben, a műszer mutatójának kisebb-nagyobb kilengései pontosan regisztrálnák, ki mennyire tetszett aznap este.

A víg özvegnél a címszereplő Glavari Hanna, Daniló, Nyegus és Zizi meghajlásakor ugrana legmagasabbra a mutató. Várhegyi Márta, Abraham István, Fehér Tibor és Komáromy Éva ebben az előadásban a siker fő részesei. A sikerhez azonban ki-ki más úton jut el, s a nyomozás,

amely a siker titkát kutatja, érdekes bepillantást enged a színészi alkotómunka gyötrelmes szépségeibe is.

Biztos siker

Abraham István Danilója szerep és színész szerencsés találkozása. Könnyen született hát a sikere?

— Nem. Egy jól sikerült alakításért mindig keményen meg kell dolgozni, sőt a próba bizonyos szakaszában meg kell szenvedni is. Daniló, az operettirodalom egyik legjobb szerepe, a bonvivánok álma. Sokszínű, játékban és énekekben egyaránt sokat kívánó, jól megírt szerep, s éppen ez benne a nehéz: utolérni a szerepet, visszaadni minden gazdagságát, árnyalatát, kibontani minden tulajdonságát. Igazi érzelmei vannak, szenvedélye és humora, sőt drámai ereje is. Mindemellett pedig sok-sok énekelni valója. Különösen a II. felvonás végénél szeretem, mert ott mindez egyszerre van jelen. Estéről estére élvezetes élmény Danilót játszani.

Lehorgonyzott hát az operettnél?

— Nem, de boldogan csinálom még néhány évig ezt is, mert úgy gondolom, hogy van néhány — nem sok — operett-

szerep, amely egyéniségemnek, hangulatomnak megfelelő. Ezeket vétek lenne kihagyni. Örömmel játszom hát most egyidőben Danilót és a Sybill Nagyherceget, de valójában attól teljes színészéletem, hogy ugyanakkor a Fesztett pillangók drámai szerepében is felléphetek. Ideálom az univerzális színész, magam is ilyen szeretnék lenni, ezért is rémlem nagyon, hogy ebben az évadban még szerepet kapok egy prózai és egy modern zenés játékban. Ha ez így sikerülne, évad végén elmondhatnám: az idén valóra váltak vágyaim.

Kiharcolt siker

Komáromy Éva A víg özvegyben Zizit játssza. Ez a butácska, kicsit közönséges, kevés tehetségű, de nagyvágyó párizsi táncosnőcske bizony nem olyan jól megírt szerep, mint Daniló.

— Az eredeti szövegkönyvben nincs is ilyen szerep, az átdolgozás során született, de bizony elég vézna cska teremtetés volt. Ezt már a próbák kezdetén láttam, de csak munka közben jöttünk rá, hogy

Csak fiataloknak!

A rádió népszerű műsorától kölcsönvett cím tulajdonképpen így kellene hangozzék: Csak a legfiatalabbaknak! Legifjabb közönségünk, a nézőteret zsisibongó zajjal megtöltő gyermekesereg nagy tetszéssel fogadta idei mesedarábunkat, a Csipkerózsikát. Tavalgy a Mese a tűzpiros virágról előadásán a komolyan vett, őszinte érzelmekkel telített játék és a színpadtechnikai trükkök, varázslatok csodáinak együttes hatása hozta meg a sikert, ejtette ámulatba

az első színházi élményre kitárulkozó gyermekközönséget. A Csipkerózsika egy másfajta színházi varázslatra, a játékosság erejére épít. Az eredeti Anderssen-mese tulajdonképpen csak ürügy a szerzőknek, hogy a cirkusz világát megidézve, a nevetés fegyverével, a cselvetés felfurfangjainak játékosságával bizonyítsák a mesebeli igazságot, a jó győzelmét a gonoszok fölött. Jóízű mulatság az előadás, felszabadult örömet áraszt — ez sikerének titka.

Színházunk műsorrendjén azonban van még egy darab, amely elsősorban a fiataloknak szól, a színpadi és drámai művészet egy magasabb fokán: a Csongor és Tünde. Ez a költői mesejáték a színházi élménynek egy művészebb szintjén, általánosabb érvényű mondanivalót hordozva eleveníti meg a tündérvilágot, és 8—10 éves kortól felfelé a gyermeknézőknek is érthető és élvezetes. A felnőtteknek szóló bérleti előadások sikere eddig kevésbé tette lehetővé, hogy ifjú nézőink megtekintsék ezt a szép darabot, pedig az érdeklődés rendkívül nagy, ezért novemberben

és decemberben több délutáni előadást tűzünk ki, kifejezetten a fiataloknak, legifjabb közönségünknek. Úgy hisszük, Vörösmarty remekét felesleges ajánlani, hadd idézzünk mégis egy részletet Gyárfás Imrénének, a nagy tudású pedagógusnak és esztétának kritikájából:

„Nagy és fölemelő, elgondolkodtató és emlékeztető művészeti élmény a Csongor és Tünde, a Miskolci Nemzeti Színház mostani előadásában. Aki csak teheti: föltétlenül nézze meg: Kiváltképpen tanulmányosságunk örülhet, hogy ebben az iskolai évben ilyen remekművet megvalósításban láthatja!”

mennyire vérszegény, csaknem életképtelen. Elkéseredtem és elégedetlen voltam. Rendezés, Hegedűs Laci ugyanattól az elégedetlenségtől sarkallva, s talán hogy nekem is nagyobb kedvet csináljon, elhatározta, hogy kibővíti szerepemet. Veled és partneremmel, Fehér Tiborral sok-sok fejtörés után kitaláltuk a figura fő vonásait, a jelenetek tartalmát, s mindezt a rendező dialógusokká formálta. Persze, játékok, rögtönzések még bőven jöttek hozzá. Somoss Zsuzsa, Koreográfus és játékmester is hozzáadta ötleteit, s így nehezen bár, de megszületett Zizi. Valami, ha nem is az igazi. Persze, jobb egy jól megírt szerepet játszani, de néha ezt is végig kell csinálnunk. — ha muszáj. Sajnos, ez a színészsors! Egyszer ilyen, másszor olyan szerep jut nekünk. Engem is néha elkényeztetnek a jó szerepek, mint amilyen a Macska-játékban. A furfangos özvegyben, a Lopj kevesebbet!-ben volt, néha pedig „meg kell csinálni!” őket. Ilyenkor tényleg harcolni kell a sikerért, a mesterségbeli tudás, a fantázia, a rutin minden fegyvert be kell vetni, mert a siker mellett még a sajátmagam által megszabott igényt is szeretném mindig kielégíteni: bármilyen buta kis szerepből emberi figurát kell teremtenem. Csak, ha ez is sikerül, vagyok elégedett. Persze, nagyon jól jönne már egy igazi, jól megírt szerep is.

EDDA: DEMETER HEDVIG

Aldo Nicolai olasz drámaíró neve nem ismeretlen a miskolci színházlátogató közönség előtt. Az elmúlt években két darabját is játszotta a Nemzeti Színház stúdiója, a Játékszín, mindkettőt megérdemelt sikerrel. Talán nem véletlen, hogy legutóbb ismét a népszerű szerzőre esett a választás. Az új darabban is szerencsésen ötvöződik a vidámság a komolysággal, a líra az ironiával. S ami különösen fontos: pompás szerepet biztosít a női fő-

szereplőnek. Ahogy mondani szokás, a Fesztett pillangók elsősorban szerepdarab, amolyan jutalomjáték-lehetőség.

Demeter Hedvig, az előadás kitűnő Eddája gazdagon élt ezzel a lehetőséggel. Alakítását mozzanatról mozzanatra pontosan kidolgozta, játéka feszes ívet írt le a közönytől a megrendülésgig, a reménységtől a lemondásig. Gazdaságosan bánt erejével (erre nagy szüksége is volt, hiszen szinte mindvég-

gig színpadon kell lennie) és úgy volt hatásos, hogy kerülte a hatásvadászó eszközöket. Pedig Edda szerepe számos buktatót rejt annak, aki a könnyebb megoldásokat választja. Demeter Hedvig biztos ízléssel, imponáló játékkultúrával rajzolta meg a könnyelmű, saját hazugságaiba menekülő asszony tragikomikusra nagyított alakját. Nem vitás, hatással lehetett az íróra e figura megformálásában Williams: A vágy villamosának ma már klasszikusan időtálló hősnője, Blanche is. Am túl a hasonló mentalitáson, Nicolai Eddája

önálló életet él, s Demeter Hedvig eredeti, egyedi értékeit felmutató alakítást nyújt.

Ehhez kiváló partnereket talált Ábrahám István és Zoltán Sára, valamint a rendező, Illés István személyében. A rendezés legfőbb érdeme, hogy bensőséges színházi hangulatot teremtett a tényérnyi színpadon: a nézők úgy éreztették, mintha részesei lennének a darabbeli eseményeknek. A forró sikerű előadás legnagyobb élménye mégis Demeter Hedvig megrendítő játéka maradt.

Tizennégy fiatal újra kezdi...

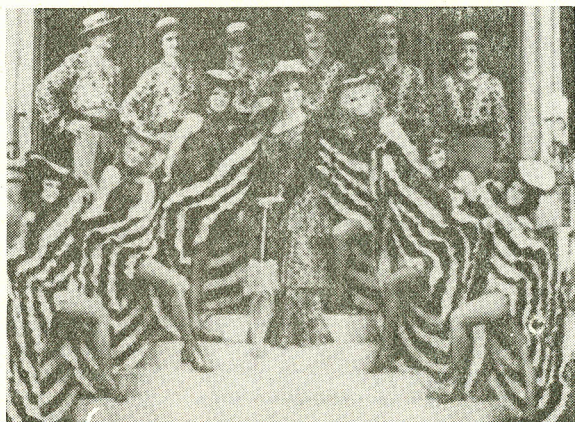
dégeskedő — Somos Zsuzsa, országos hírű koreográfus. Akik a víg özvegy bemutatásakor figyeltek a tánckarra, máris észrevehették, hogy történt egy más... Egycsapásra azonban nem lehet lényeges változásokat elérni. S most felesleges lenne ígérgetni is... Mindannyiunk számára megnyugtató azonban, hogy jó kezekben van a tánckar, s hogy a rendszeres gyakorlás, a fantáziadús koreográfiák visszaszerzik táncosaink már-már elfeledett jó hírét.

A tehetséges színházi koreográfus jelenléte azonban nemcsak a táncosokon szokott meglátszani. A korszerű színház, mely többek között főlényes mozgáskultúrát követel, nem nélkülözheti a mozgásművészt. Ezért is örülünk Somos Zsuzsának, aki — ha a szükség úgy kívánja — a prózai darabokban is éppen úgy munkatársra lesz a rendezőknek, mint az operettekben.

Legjobban mégis a fiatal táncosok örülnek a mesterkéznek. Ez a kéz bizony kemény munkára szoktat, de a sikert nem adják ingyen. Pillanatnyilag csak fegyelmezett, korrekt produkciókra képes a kar. De minden remény megvan rá, hogy darabról darabra egyre inkább szárnyra kapjanak ezek a lányok és fiúk, akik közül többen nem csupán a táncot, a „színházat” is most tanulják.

Színházunk — különösebb fogadkozások nélkül — kezdi törleszteni adósságait. (Mert senki se higgye, hogy hibánk, fogyatékoságaink csak éppen előttünk ismeretlenek.) Nos, a közönségnek immár évek óta tartozunk egy sodró erejű, kiváló technikai képességekkel rendelkező tánckarral. Attól persze még nagyon messze járunk, hogy akár csak rövidebb lélekzetű, önálló balettel jelentkezzünk, de tánckarunk a mostani szezonban már szerezhethet néhány kellemes meglepetést.

Már a 14 tagra bővült együttes önmagában is öröm, ez azonban csak mennyiségi változás. Reményünkre elsősorban az ad okot, hogy színházunkhoz szerződött — az eddig csak olykor-olykor itt ven-

Klasszikusok és modernek

Megkezdte idei évadját a Felolvasó Színpad is. A Szakszervezetek Megyei Tanácsa Rónai Sándor Művelődési Házában volt az első bemutató október 15-én. A színház művészeinek közreműködésével Hegedüs László rendezésében Corneille: Cid-je került közönség elé — a címszerzőben Ábrahám Istvánnal. Ez az előadás a tavaly elkezdődött, drámai költeményeket magában foglaló sorozat harmadik darabja volt, s mint valamennyi bemutatót, ezt is megismételték a Nehézipari Műszaki Egyetemen.

A sorozat következő, s egyben befejező műsordarabjára novemberben kerül sor, amikor a nagy spanyol klasszikus drámaíró, Calderón színpadon ritkán előadott verses drámája, A zalameai bíró kerül színre.

A Felolvasó Színpad januártól új sorozatot indít, amelyben az előzetes tervek szerint a modern külföldi drámairodalom legújabb, legértékesebb darabjai kapnak helyet.

TARKA Oldal

A jubileum hírei

Gazdagon illusztrált, díszes album készült el 150 éves színházunk történetéről. A Magyar Színházi Intézet szerkesztésében megjelent szép kiállítású könyv a Borsodi Nyomda kitűnő munkáját is dicséri. A sajtóban már jó néhány méltatás jelent meg erről a szép kiadványról, kereskedelmi forgalomba azonban még nem került belőle, pedig nagyon sokan érdeklődtek és keresték már. Örömmel közölhetjük mindazokkal, akik meg szeretnék vásárolni a Miskolci Nemzeti Színház 1823—1973 című albumot, hogy 60 forintos áron hamarosan kapható lesz a könyvkereskedésben.

Ugyancsak sokan érdeklődnek afelől, hogy mikor tekinthető meg a nézőtér emeleti helyiségeiben rendezett színház-történeti kiállítás. Erre külön nyitva tartási rendet nem vezetünk be, hisz minden kedves nézőnk minden előadás után díjmentesen megtekintheti. Lehetővé tesszük azonban, hogy csoportos látogatókat előzetes bejelentés alapján november végéig napközben is készségesen fogadjunk és végigkálauzolunk a színház múltját bemutató kiállításon.

Nagy sikere volt az évforduló napján forgalomba hozott postai emlékbélyegzővel ellátott lapoknak. Nemcsak a hazai gyűjtők, számai vásárolták nagy számban a jegyirodánkban berendezett alkalmi postahivatal tisztviselőitől, de számos külföldi — lengyel, csehszlovák, osztrák — érdeklődő, illetve rendelő is jelentkezett.

Bravúros beugrással

mentette meg két Víg özvegy előadásunkat Oszwald Gyula, a Fővárosi Operett-színház tagja. Október 7-én, vasárnap reggelre hirtelen megbetegedett Kozma Pál, aki Rosillont alakítja előadásunkban. Siklósi László főtitkárt valóságosan az ágyból ugrasztották ki a

kellemetlen hírrel. Gyors tájékozódás, még gyorsabb telefonok, s Oszwald Gyula — aki korábban a debreceni közönség kedvelt bonvivánja volt — s szerepét az Operettszínházban éneklő — alkalmi autóval délre már megérkezett Miskolcra. Rövid megbeszélés a rendezővel, még rövidebb próba a karmesterrel, s már színpadon is volt a beugró vendégművész. Halatlan biztonsággal és rutinnal megoldott színvonalas teljesítményét délután és este egyaránt nagy tapsokkal fogadta a két telt ház közönsége.

Szereplőváltások

történtek néhány produkcióban október folyamán. Mint arról lapunk más helyén bővebben beszámoltunk, a Tartuffe címszerepét Csizsér András vette át, illetve vissza a megbetegedett Somló Ferencről. Őt, valamint a Rendőrtiszt szerepében Gyótváry János novemberben az újra játékkrendre került előadásban Miskolcon is láthatják kedves nézőink.

A Csongor és Tündében egyeztetési okokból került sor szereplőváltásokra. A Sybill egri előadásain szereplő Fehér Tibor helyett Dariday Róbert alakítja a Kalmárt, Botár Endre helyett pedig Somló István Duzzogót. Sikerral mutatkozott be Ledér szerepében a másodszeresposztás: Héczey Éva. Az ő szerepét ugyanakkor az egri Potyautas előadásain Szegedi Joli vette át.

Kamarakiállítás

nyílt meg október 12-én a színház művészklubjában. A szakszervezeti bizottság a munkás-művész kapcsolatok további bővítésének egyik programpontjaként kiállította Petró János faintarziát. A szép képek alkotója a DIMÁVAG egyik szocialista birgádjának tagja.

Vers- és novellapályázatot

hirdetett meg a kazincbarcikai KISZ-bizottság a város 20 éves jubileuma tiszteletére. A 30 éven aluli fiatalok részére kiírt tehetségkutató pályázat díjnyertes pályaműveit a Napjaink című folyóirat is bemutatja. A pályázat részletes feltételei iránt érdeklődők forduljanak közvetlenül a Magyar Kommunis-

ta Ifjúsági Szövetség városi bizottságához (3701. Kazincbarcika).

Film- és televíziós szerepekben

láthatják több művésznüket kedves nézőink a következő hetekben, hónapokban. Simon György, Paláncz Ferenc, Gyöngyösy Katalin, Demeter Hedvig, Péva Ibolya, Balogh Zsuzsa, Kanalas László nevei szerepelnek leggyakrabban Meder Ivánné művészeti titkár egyeztetőlapjain.

Rádiós baki

Jubiláló színházunkkal foglalkozott a Magyar Rádió egyik népszerű, hétfő délutáni műsora, a Kettőtől — hatig. A klubból közvetített egyenes adás riportere, miután műsor közben már több ízben helyesen szólította nevén Péva Ibolyát, végül imigyen konferálta be: „Most pedig X. Y. kívánságára hallgassák meg a verset Péva Ibolya... bocsánat, Péva Éva előadásában.” Adás után persze alig győzte az elnézést kérni pillanatnyi rövidzárlatáért, zavartan mentegetődzött, mire Ibolya angyali nyugalommal így szólt Fikár László riporterhez: „Nem tesz semmit, sose exhumálja magát Kovalik elvtárs”.

A skizofrén számár

Emlékeznek ugye Balga számárára? Arról a kedves füles jószágról van szó, melyen a ravasz ördögfi kilopja Csongor szögját a színről. Megbocsáthatatlan mulasztás, hogy a színlap nem tünteti fel a számarat — mondhatják némely érzékenyebb lelkű néző. Könnyű azt mondani, de annál nehezebb megvalósítani. Mert azt mégsem írhatjuk: a számár eleje — X; a számár hátulja: Y. Bevalljuk, a számár — melyet két statisztánk keltett életre — kezdetől fogva gondot okozott. Egyesek szerint a számár eleje a főszerep, hiszen a kedves állat bólogat, fülét mozgatja, egy szóval úgy viselkedik, mint a többi színész — akarom mondani, ő is játszik. Míg a hátsó résznek csak követni kell — a közös „számárbőrben” — társát. Igaz, nem könnyű követni, mert a Balgát alakító Paláncz Ferenc legalább nyolcvan kilogramm, s ugyebár ő ugrik fel a számár hátulsó részére. Ez művészileg ugyan nem nagy erőpróba a számárnak, fizikailag azonban

a produkció legnagyobb erőbedobását igénylő feladata.

A premieren ment minden, mint a karikacsapás; néhány előadás után azonban a skizofrénia jelei kezdtek mutatkozni a számáron. Míg az első rész örömmel váltalta, vallotta számárságát, addig a hátsó rész azt mondta, nem lesz — az eddig kapott tiszteletdíjért — számár. Az ügyben híres professzorok — a főrendező, a gazdasági igazgató, a műszaki felügyelő — konzultáltak. Miután a színháznak erősebbek az elvei, mint a gazdasági helyzete, úgy döntöttek, hogy a számár hátulsó része technikai szerkezettel pótolandó. A koncepció szerint két lába és két kereke lett volna a majdani számárnak, ami mind színházilag, mind zoológiailag jelentős újjá-tásként jegyzetelt volna fel.

Ámde mégsem került sor erre, mert Magyar Gyula, egy erős és vidám énekkari tag elvállalta a „nehéz” szerepet. A számár — mint egy és oszthatatlan szubjektum — fungál azóta.